

Na pół roku, to jest od dnia 1go Lipca do ostatniego Grudnia r. b. przyjmuję się na tę gazetę prenumerata w niższej cenie Dwudziestu i czterech ZR. W. W. PP. Prenumeratorowie zechcą zatem ieszcze przed końcem bieżącego miesiąca Czerwca na najbliższych C. K. Stacjach pocztowych, a we Lwowie w Ekspedycji gazutowej C. K. naczelnego Urzędu pocztowego zapisać. Pomnoży się liczba drukowych arkuszy Rozmaitości, i nie się nie zaniedba, aby ten przydatek do gazety Lwowskiej co raz bardziej interessującym uczynić.

Wiadomości krajowe.

Gazeta Wiedeńska zawiera następujące dalsze wiadomości o podróży NN. Cesarstwa Ichmć:

Dnia 24. Maia po wysłuchaniu Mszy Śtey w Kościele katedralnym w Slano, popłynął N. Pan nazajutrz o godzinie 6 z rana na okręcie, i używszy przyjemnej na wodzie przeprawy, przybił do lądu w porcie. Małą przejazdkę z Cravosa do Raguzy odprawił N. Pan konno, otoczony niezliczonym mnóstwem wieszącego się Ludu. Przed bramą miasta wystawiono piękną bramę tryumfalną, gdzie Burmistrz (Podesta) z całą Muncypalnością przywitał N. Pana z uszanowaniem, i w mowie swojej mianem na wstępie, wywarzył wierne uczucia Raguzanów. N. Pan szedł pieszo przez miasto, a huk dziań z zamku i okrętów portowych, bicie we wszystkie dzwony, niemniej okrzyki radosne, które z okien i ulicy rozlegały się, zapowiadały najodleglejszym okolicom niepojętą radość mieszkańców Raguzy. Pomieszkanie dla obojga NN. Cesarstwa Ichmć, przygotowane było w domach Ur. Górzca i Ur. Ranina. O godz. 11stey w nocy przybyła także N. Cesarzowa Jmć w najlepszym zdrowiu do Raguzy, a pomimo czasu późnego przecieź wielkie okrzyki zwiastowały namemu miastu to szczęśliwe zdarzenie.

Zaraz po przybyciu swoiem rozkazał N. Cesarz Jmć, aby mu przedstawiono Władze Wojskowe, Officerów, Władze cywilne, i Duchowienstwo.

D. 25. Maia rano był N. Pan na Mszy Śtey w Kościele katedralnym, po czem oglądał osobliwości tego kościoła, a ztamtąd udał się do byłego pogorzałego pałacu gubernatorskiego, który teraz urządzaia na Urząd Cyrkułowy i inne Władze; nakoniec był N. Pan w składzie solnym, w klasztorze S. Dominika i tamże znajdujących się koszarach, w zamku

i szpitalu wojskowym. Po południu dawał N. Pan posłuchanie dla wszystkich tego żądających, a N. Pani przedstawiano Władze, i cenniejszych mieszkańców miasta płci obojey. Na noc oświecono rzesisto całą Raguzę.

D. 26. Maia słuchał N. Pan Mszy Śtey w kościele St. Biachio, potem oglądał Magistrat (Podesterie), Cyrkuł, instytut ubogich u S. Antoniego (Dogarię), skład żywności, Izbę handlową, urząd zdrowia, i port. N. Pani była przed południem w kościele katedralnym, i słuchała tam także Mszy Śtey. Po południu przedstawiano obojgu NN. Państwu Szlachtę Raguzzańską płci obojey.

Dnia 27. Maia oglądał N. Pan szpital cywilny, zbrojownię, kościół, klasztor i koszary artylerji u S. Franciszka, dom podrzatków, zamek SS. Wąwrzeńca i Michała i drugi dom ubogich. Po południu dawane były zwyczajne posłuchania. Na noc oświecona była Raguzą powtórnie, ponieważ pierwszy raz przeszkodził był gwałtowny wiaterek oświeceniu. Gdy NN. Cesarstwo Ichmć obchodzili miastogłównymi ulicami dla przypatrywania się oświeceniu, cała ludność Raguzy otoczyła Ich, i nieustannemi okrzykami radości napełniała powietrze.

Dnia 31. Maia byli oboje NN. Cesarstwo Ichmć na uroczystem nabożeństwie w kościele katedralnym.

D. 1 Czerwca dawał N. Pan posłuchanie Deputowanym miasta Cattaro, i zwiedził koszary u S. Jakuba, gdzie się znajduje piękna przechadzka.

D. 2 Czerwca z rana popłynęła N. Pani do Spalato, którą N. Pan wraz z mnóstwem Ludu, odprowadzał z Raguzy aż do portu Cravosa.

Za powrotem dawał N. Pan posłuchanie Deputowanym Albanii, po południu zaś każdemu, co tego żądał.

D. 5. Czerweca umyślił N. Pan powrócić do Słano wierzchem.

Wiadomości zagraniczne.

Wielka Brytania.

Projekt do prawa, aby poprawiany został Akt Rejencyyny względem strzeżenia osoby Króla i zwołania Parlamentu na przypadek śmierci Królowey, roztrząsano w Izbie wyższej d. 25. Maia.

W. Anglii budować mają bliskie 100 nowych kościołów.

Rzadki przypadek dał pobudkę do niektórych zdrożności trwających od trzech tygodni w Londynie; świecarz jeden, nie płacąc czynszu właścicielowi domu, dostał żołnierza na exekucyę; był ón dla niego bardzo gościnnym, i zaprosił go do szynku. Upoiwszy go tan, pobiegł do domu i zamknął drzwi na klucz. Powracając ów żołnierz nazajutrz do miejsca swojego, i zastawszy drzwi zaparte, udał się do jednego z Urzędników sądowych, który mu dał taką odpowiedź, iż ponieważ dobrowolnie opuścił dom tego dłużnika, nie może według praw, do niego pierwey się dostać, aż mu drzwi otworzą. Odtąd właściciel domu trzyma pomieszkanie dłużnika w oblężeniu, a ten je stale wytrzymuje. Przyjaciele dłużnika rzucają mu oknem żywności, a już po kilkaczasy zachodziły bitki między oblegającymi, a wojskiem posiłkowym oblężonego. Pospólstwo zbiega się kupami, dla zabawienia się tym wcale nowym rodzajem oblężenia w stołeczmem mieście Anglii.

P. Balcomb przybyły z wyspy S. Heleny, oświadczył przez gazety, że nie z rozkazu Gubernatora tej wyspy, ale dla słabości małżonki swojej przybył do Anglii.

Francya.

Pożyczka na 14,600,000 franków akcyi, już prawie zupełnie ukończona; daleko większe składki podpisivano aniżeli Rząd potrzebował. Postanowił przeto Rząd, nie przypuszczając do tego wcale zagranicznych, i całą summę rozdzielić między krajowych składkę podpisujących w miarę ich ofiar. Największa składka ofiarowana od iedney osoby wynosiła 50,000 franków akcyi, a najmniejsza 2500.

Godny uwagi jest zwrót księgarni we Francyi. Księgarze Paryzcy wystawiają nowu ciągle więcej iak od roku same tylko

prawie dawniejsze dzieła Francuzkie osobliwie klassyczne; wszystko, co tylko niedgdyś miało iakieś wzięcie, daią na nowo do przedrukowania. Zdaie się, że terażniejszy ród ludzki, zaymuie się iedynie polityką, i że twórcze władze iego umysłowe, wyczerpane są w materyi rzeczy ściśle umiętnych.

Niemcy.

Oto jest istotna treść Aktu Konstytucyi Królestwa Bawarskiego: (obaczyc Nr. 89 gazety naszej).

Tytuł Iwszy opiewa, że Bawaryya w całej swey obszerności jest Państwem Monarchicznym, i że się stanowi iedno Zgromadzenie Stanów na całe Królestwo, złożone z dwóch Izb. — Tytuł IIgi objaśnia, że Król jest głową Państwa, i że w Nim wszystkie prawa i władza Narodu łączą się, którą iednak sprawować ma podług Konstytucyi. — Że tron jest sukcesyyny w męzkiej linii podług starzeństwa; i że tylko w przypadku, gdyby linia męzka prawych Xiążąt wymarła, a nawet niebyło Xiążąt z spokrewnionych Domów Związku Niemieckiego, natenczas prawo do tronu spada na potomstwo żeńskie w porządku dla linii męzkiej przepisany. Że pełnoletność dla Xiążąt z rokiem 18tym skończonym zaczyna się; że Rejencya wtenczas będzie miała miejsce, kiedy jest Monarcha nieletni, i kiedy teź w sprawowaniu Rządów Państwa ma iakie przeszkody. — Że Królowi wolno jest wybrać z pośród Xiążąt krwi iednego na Rejenta w czasie małoletności, a gdyby tego nie uczynił, Rejencya sama najbliższego do następstwa pełnoletniego wybiera; lub gdyby takowego nie było, Królowa wdowa do Rejencyi ma prawo. — Że cały zbiór Ministerstwa Stanu składa Radę Rejencyyną, a Rejent obowiązany jest we wszystkich ważnych sprawach Kraiu rady iey zasięgać. — Tytuł IIIci mówi o własności Państwa i iey składzie. — Tytuł IVty o prawach i obowiązkach ogólnych. Podług tego, każdy krajowiec winien się albo Bawarczykiem urodzić, albo być naturalizowanym; że taki krajowiec bez różnicy ma prawo do wszystkich stopni cywilnych, wojskowych i duchownych; że w całej obszerności Państwa nie może być żadnego poddaństwa; że zbyteczne pańszczyzny mają być zamienione na przyzwolte; a i te nawet mogą być zupełnie zniesione; — że Naród zapewnia każdemu mieszkańcowi bezpieczeństwo iego osoby, iego własności, i iego praw, i że nikt od właściwego Sądu usunąć się nie może; że każdemu mieszkańcowi Państwa zostawiona jest zupełna wolność sumnienia; że wszystkie trzy Chrześcijańskie wyznania istniejące w Królestwie

używają równych obywatelskich i politycznych praw; zaś krajowcy niechrześcijańskiego wyznania, lubo używają zupełnej wolności sumienia, przecież w prawach obywatelskich tyle tylko mają mieć udziału, ile im edykt organiczny względem ich przyjęcia do społeczeństwa narodowego zapewnia. — Że wolność druku i przedawania książek osobnym edyktem jest oznaczona; — Że każdy Bawarczyk ma równe obowiązki do służby wojskowej i milicyi, podług już istniających przepisów; — Że udział w ponoszeniu ciężarów krajowych jest równy dla wszystkich mieszkańców Krain bez względu na stan i dawniej udzielone uwolnienia. — Tytuł Vty przepisuje szczególne prawa i wyjątki. Podług tego, urzędy koronne jako najwyższe godności Państwa mają być albo dożywotnie, albo nawet i dla potomków w linii męskiej podług starszeństwa dawane; zaś Szlachta pozostaje przy prerogatywach posiadaczy własności gruntowych, i ma przywilej, że ich synowie do wojska w stopniu kadetów wchodzi. — Tytuł VItę mówi o Zgromadzeniach Stanów, gdzie dwie Izby, tytułem Iwszym postanowione, składać się będą z Radeów Państwa i Posłów. Izba Radeów Państwa składać się ma z pełnoletnich Xiążąt domu Królewskiego, z Urzędników koronnych Państwa, z dwóch Arcybiskupów, Biskupów i Prezesa jeneralnego Konsystorza Prótostanckiego, z Głównych dawnych rodzin Xiążąt i Hrabów, niemniej z tych osób, które Król albo z powodu znacznych usług dla Krain, albo z urodzenia lub majątku za Członków tej Izby dożywotnie, lub sukcesywnie mianować będzie: liczba jednak dożywcotnich nie może przenosić trzeciej części sukcesywnych Radeów. — Druga Izba składać się będzie z posiadaczy gruntowych, Szlachty, którzy nie mają głosu w pierwszej Izbie; z Deputowanych od Akademii; z Duchownych Katolickich i Prótostanckich; z Deputowanych od miast i posiadaczy gruntowych nieszlachty. — Liczba Członków tej Izby stanowi się w ogóle podług ilości rodzin w Królestwie tak, że na 7000 rodzin ma być jeden Deputowany, z których jedna osma część przypadnie na klasę szlachecką, także część na Duchownych; czwarta część na klasę mieszczańską, a również tyle na posiadaczy gruntowych nieszlachty; każda zaś z trzech Akademii jednego mieć będzie Deputowanego. — Każdy Członek obu Izb, bez różnicy stanu i obowiązków, powinien mieć lat 30 skończonych, rządzić sam sobą, i mieć edyktem podatkowym przepisany majątek. Co lat sześć ma być nowy wybór Deputowanych, a wybrane Członki mogą być na nowo obranemi. — Projekta względem podatków przechodzić będą naprzód przez Izbę Deputowanych, a po-

tem do Rady Stanu odesłane zostaną; wszystkie zaś inne przedmioty, iedney lub drugiey Izbie naprzód podane będą. — Żaden przedmiot nie może być przez iedną tylko Izbę roztrząsany i zatwierdzony. — Tytuł VIIiny przepisuje zakres działań Zgromadzenia Stanów; i tak, bez narady i przychylenia się Stanów nie może być żadne ogólne nowe prawo, czy to względem wolności osobistej lub też własności majątku wydane, ani też istniejące zmienione lub zniesione. Król obowiązany jest otrzymać przychylenie się Stanów względem pobierania zwyczajnych lub też nowych podatków, lub wręście względem powiększenia albo zmniejszenia dotychczasowych. Stanom podawany będzie budżet, nad którym naradzać się mają. Zwyczajne podatki stanowiączone będą na lat 6 bez żadnych warunków. Każde zaciągnięcie długu krajowego musi być zatwierdzone przez Sejm, któremu złożony również będzie wykaz użytych funduszy, i długów krajowych; a zaś Stany będą miały prawo wnioski swoje Królowi przedstawiać. Że zaś wolno jest każdemu prywatnemu, i każdej gminie zanosić skargi do Seymu względem nadwężenia praw konstytucyjnych, więc Izby mają je brać pod rozwagę. Król przynajmniej co lat trzy zwołuje Stany, Sejm otwiera i zamyka osobiście lub przez wyznaczonego Pełnomocnika. Posiedzenie Seymu nie może trwać dłużej nad dwa miesiące. Stany naprzód rozstrzygać są obowiązane przedmioty nadesłane przez Króla, który iedli uzna potrzebę, może Sejm odłożyć, przedłużyć lub rozwiązać: w ostatnim razie nowy wybór Deputowanych ma być najdalej w trzy miesiące nakazany. — Ministrowie Stanu mogą być na posiedzeniach Izb, lubo ich nie są Członkami. Żaden Członek Seymowy nie może być w ciągu Seymu uwięzionym, chyba, iedliby poymany został na czynku występny. Przedmiot, na który się Izby nie zgodzą, nie może być powtórnie na tymże Sejmie rozstrzygany. Sam Król nadać sankcyą prawom. Tytuł VIIIiny mówi o Sądownictwie. Podług niego, każdy Sąd w obwodzie swego urzędowania jest niepodległy, i Sędzia prawnie tylko może być usunięty z swego Urzędu. Król w wyrokach karzących może ułaskawiać, kary zmniejszać lub znosić, lecz żadney sprawy rozpoczętej lub też inkwizycyi wstrzymać. Konfiskata majątku, chyba w przypadkach ucieczki, nie ma miejsca. Dla całego Państwa będzie iedna i taż sama księga Praw cywilnych i kryminalnych. Tytuł IXty stanowi o wojskowości, do której każdy Bawarczyk jest obowiązany, oprócz Stanu duchownego. Bawaryja mieć będzie na swoją obronę wojsko stałe, które przez ogólną konskrypcyą będzie uzupeł-

ni ane, i przywoicie, nawet w czasie pokoju, utrzymywane; oprócz zaś tego, będą bataliiony odwodowe i milicya. Tytuł Xty stanowi, że przy obciążeniu Rządów Król jest obowiązany w obecności Ministrów Stanu, Członków Rady Stanu i Deputowanych wykonać przysięgę, iż podług Konstytucyi i Praw krajowych rządzić będzie, a nawzaie i Naród, że będzie wierny Królowi, posłuszny prawom, i postępujący według Konstytucyi. — Tytułem tym obowiązani Ministrowie Stanu i wszyscy Urzędnicy pilnować dopełnienia Konstytucyi i donosić Królowi, gdyby przeciw niej postępowano. Gdyby zaś jakie odmiany w Konstytucyi uczynić chciało, Król ie Stanom przełoży, a te nad niemi naradzać się będą.

Zgromadzenie Stanów na Seym, zwołane ma być na dzień 1. Stycznia 1819 do wykonywania praw im z mocy niniejszej Konstytucyi służących.

Pod Frankfortem, przechodziło kilkanaście kolumn wojska Pruskiego z Berlina, złożonych może z 6000 ludzi, które ciągną do lewego brzegu Renu dla tworzenia części osady w Akwizgranie, podczas zjazdu Monarchów.

Prusy.

Berliński Instytut nbogich, który dotąd uważano jako rzecz Rządu, uznano teraz za rzecz Gminy, i poruczono go pieczy Magistratu, którego zasada ma być; że pomoc w gotowych pieniądzech nbóstwo pomnaża, a zmniejsza. Wyżywienie 5000 tkaczów i 18,000 szeladników tkackich przez upadek rękodzieł zubożałych, niemniej zatrudnienie onych robotami, o które więcej dopytnią się teraz, wymagać będzie wielkich dodatków, i sprawi wiele trudności, ile że nie mają ani ochoty ani tyle pieniędzy, aby według podanego projektu, częścią wysłać ich do Polski, częścią zaś onych przynućać do uprawy roli. Gdy nbóstwo klasy niższej doszło już do pewnego stopnia, tedy zdać się będzie rzeczą z zamiarem zgodniejszą, znać opiekowanie się ubogimi za przedmiot Rządu, aniżeli Gminy, ponieważ przez to daleko większa siła znajdować się będzie w ruchu. Tymczasem z drugiej strony zbytek pomnaża się w Berlinie, i cena domów mieszkalnych idzie w górę według upodobania właścicieli domów, którzy prócz tego chcą tylko same stare Panny i samych Kawalerów starych w dom swój przyjmować, a wymawiają sobie wszystkie małżeństwa z dziećmi, psy, koty, a nawet i gości; aby w domu była spokójność, i aby gospodarzowi nie

przerywano tym sposobem snu rannego i południowego.

W. Xięstwo Poznańskie.

W Gazecie Warszawskiej czytamy; że według listów prywatnych z Poznania, N. Król Pruski wyjechał z owego miasta d. 31. Maia Ukazywał się tam zawsze w mundurze obrony krajowej W. Xięstwa, a na dwa obiady dane przez Króla wezwani byli Generałowie, pierwsi Urzędnicy i znakomici Obywatele.

Król Jegomość mianował Prezesem Najwyższego Sądu Appellacyjnego w Poznaniu, JW. Górzeńskiego dotychczasowego Prezesa Trybunału. — Prezesem Sądu Ziemiańskiego w Poznaniu, JW. Masłowskiego w Mielęczyźnie. — Prezesem Sądu Ziemiańskiego w Bydgoszczy, dotychczasowego Prezesa Trybunału, JW. Kraszewskiego. — Prezesem Sądu Ziemiańskiego w Pile, JW. Rydzyńskiego w Niezłotowie. — Prezesem Sądu Ziemiańskiego w Gnieźnie, JW. Mikorskiego w Sobotce. — Prezesem Sądu Ziemiańskiego w Wschowie, JW. Petworowskiego w Przysiece. — Prezesem Sądu Ziemiańskiego w Krotoszynie, JW. Rembowski w Wyganowie.

Doniesienie prywatne.

W drukarni P. Schnaydera wyszły z pod prasy cztery tomy dzieła pod tytułem: Dzieje historyczno polityczne Europy i innych części Świata na początku wieku XIX. Kosztują cztery tomy 28 ŻR. W. W. P. P. Prenumeranci, którzy jeszcze swoje Exemplarze nie poodbierali, raczą takowe w powyżey drukarni odebrać.

Przyjechali do Lwowa od dnia 16go do 17go Czerwca.

W. Bilinski August, z Sambora. — WW. Burdzintsey Marcelli i Tekla, z Rossyi. — JW. Dzieciszki Hrabia, ze Stryia. — W. Klerowna Paulina, z Rossyi. — JW. Korytowski były Jenerał Polski, z Polski. — W. Papara Franciszek, z Żółkwi. — JW. Pruszyński Hrabia, ze Złoczowa. — W. Terchalski, z Rossyi. — W. Wittmann Professor Ekonomii, z Wiednia. — W. Zagorski Michał, z Polski. — W. Zaleski Bonawentura, z Rossyi.